

Divlja mačka (*Felis silvestris*) kao dio šumske zoocenoze u Hrvatskoj

Uidl, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Forestry and Wood Technology / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet šumarstva i drvne tehnologije**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:108:353902>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-06**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Forestry and Wood Technology](#)

FAKULTET ŠUMARSTVA I DRVNE TEHNOLOGIJE

ŠUMARSKI ODSJEK

PREDDIPLOMSKI STUDIJ ŠUMARSTVA

KATARINA UIDL

**DIVLJA MAČKA (*Felis silvestris* Schr.) KAO DIO ŠUMSKE
ZOOCENOZE U HRVATSKOJ**

**WILDCAT (*Felis silvestris* Schr.) AS A PART OF THE FOREST
ZOOCENOZIS IN CROATIA**

ZAVRŠNI RAD

ZAGREB, rujan 2021.

PODACI O ZAVRŠNOM RADU

Zavod:	Zavod za zaštitu šuma i lovno gospodarenje
Predmet:	Zoologija u šumarstvu
Mentor:	Prof.dr.sc. Josip Margaletić
Studentica:	Katarina Uidl
JMBAG:	
Akad. godina:	2020. / 2021.
Mjesto, datum obrane:	Zagreb,
Sadržaj rada:	Slika: 5 Tablica: 0 Navoda literature: 22
Sažetak:	Zoocenoza (životna zajednica) je zajednica životinja koje su tipične za određeni biotop. U radu će biti opisana vrsta divlja mačka (<i>Felis silvestris</i> Schr.) i njezin biotop. Pripada porodici mačaka Felidae koja se nalazi unutar reda zvijeri Carnivora. Široko je rasprostranjena u Africi, zapadnoj Aziji te Europi. Divlja mačka u Hrvatskoj pripada među ugrožene vrste te je zaštićena lovostajem cijelu godinu. Brojnost divlje mačke u Hrvatskoj posljednjih se godina smanjuje, a razlozi su: promjene staništa, uznemiravanje i negativan utjecaj konkurentnih vrsta.

	IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI	OB FŠDT 05 07
		Revizija: 2
		Datum: 29.04.2021.

„Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojega rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni“.

Katarina Uidl

U Zagrebu, xx. rujna 2021.

SADRŽAJ

1. SAŽETAK	2
2. SUMMARY	3
3. UVOD	4
4. ZNANSTVENA KLASIFIKACIJA	5
5. OSNOVNE BIOLOŠKE I EKOLOŠKE ZNAČAJKE VRSTE	7
5.1. Vanjski izgled i građa tijela divlje mačke	7
5.2. Osjetila	8
5.3. Razmnožavanje	8
5.4. Prehrana i način lova	9
5.5. Stanište	10
5.6. Bolesti i prirodni neprijatelji	14
6. RASPROSTRANJENOST	12
6.1. Rasprostranjenost divlje mačke u Hrvatskoj	12
6.2. Rasprostranjenost divlje mačke u svijetu	12
7. UGROŽENOST I MJERE ZAŠTITE	14
8. ZAKLJUČAK	16
9. POPIS LITERATURE	17

1. SAŽETAK

Divlja mačka (*Felis silvestri* Schr.) je predatorska vrsta prisutna u bjelogoričnim, visokim starijim šumama. Živi samotno i skrovito. Aktivna je noću, a dan provede u svome skrovištu (jame, debla većih stabala). Hrani se ponajviše glodavcima i pticama. Rod *Felis* danas broji pet živućih vrsta koje su rasprostranjene svugdje u svijetu; od Sahare, južne Afrike, Europe, Turske do zapadne Azije i Kine. Izuzetno sposobna životinja sa dosta razvijenim osjetilima. Najrazvijenije osjetilo jest vid, ali i sluh kojima se služi u lovu. Lovi prikradanjem i zaskokom ili dočekom i zaskokom plijena. Pari se jedanput godišnje od veljače do ožujka nakon čega ženka okoti 4-5 mačića. Divlje su mačke podložne šugi i bjesnoći te mačjoj gripi i Feline leukemiji. Šugu uzrokuju grinje i dolazi do otpadanja dlake na zaraženom području. Najveći i najopasniji prirodni neprijatelj jest ris s kojim se susreće pri preklapanju areala. U Republici Hrvatskoj divlju mačku nalazimo gotovo na svim područjima osim jadranskih otoka. Pogoduju joj nenaseljena mjesta bez antropogenog utjecaja s obilnim izborom hrane. Najviše joj odgovara sjeverni Velebit te Nacionalni park Plitvička jezera. Danas u Republici Hrvatskoj divlja je mačka zaštićena vrsta i kojoj je lovostaj propisan tijekom cijele godine. Sječa, deforestacija, fragmentacija staništa i hibridizacija utječu na brojnost jedinki divlje mačke. Pravovremenim i ispravnim poduzimanjem mjera zaštite može se povećati brojnost populacije divlje mačke.

Ključne riječi: divlja mačka, antropogeni utjecaj, zaštita

2. SUMMARY

The wildcat (*Felis silvestris* Schr.) is a predatorial species which can be found in taller, older deciduous forests. It lives alone and secretly. It's active during the night, and it spends it's day in it's hideout (pits, trunks of larger trees). The wildcat mostly feeds on rodents and birds. Today, the *Felis* family counts over 5 living species which are spread all over the world; from the Sahara desert, South Africa, Europe and Turkey, to western Asia and China. It's an exceptionally capable animal with quite developed senses. It's most developed sense is the sense of sight and smell which it uses to hunt. It hunts by sneaking up to and ambushing it's prey. It mates once a year from February untill March after which the female has 4-5 kittens. They are subject to scabies and rabies as well as cat flue and feline leukemia. Mites are the cause of scabies and hair loss on the affected area. The biggest and most dangerous natural enemy of the wildcat is the bobcat (*Lynx lynx*), they often run into each other when their habitats overlap. In Croatia the wildcat is found in almost every area except the Adriatic islands. It favors uninhabited areas with no human contact and abundnat food resources. Northern Velebit and Plitvička jezera national park suit the wildcat the most. In Croatia today, the wildcat is a protected species which has no hunting season throughout the year. Forest cutting, deforestation, habitat fragmentation and hybridisation affect the abundance of the wildcat. Taking timely and correct protective measures could increase the wildcat's population number.

Keywords: wildcat, human impact, protection

3. UVOD

Divlja mačka (*F.silvestris*) je vrsta unutar porodice mačaka (Felidae). Areal joj se proteže od Europe i zapadne Azije do Afrike. U Republici Hrvatskoj nalazimo ju gotovo na svim staništima bez obzira na nadmorsku visinu, izuzev jadranskih otoka. Najviše joj pogoduju starije visoke šume. Živi predatorskim načinom života hraneći se pticama i glodavcima. Odrasli mužjaci divlje mačke, uz glodavce i ptice, sposobni su napasti mladu srnu te nemoćne i ozlijeđene životinje koje im također predstavljaju izvor hrane.

Domaću i divlju mačku možemo razlikovati po boji krzna te veličinom. Divlja je mačka kraćeg repa, ali i za trećinu veća od domaće mačke. Divlje mačke imaju duže noge i širu glavu nego li domaća mačka. Ova vrsta ima vrlo dobro razvijena osjetila, ponajviše vid koji joj omogućuje izvrsno snalaženje u mraku.

Zakonom o lovstvu divlja se mačka ne smatra divljači na području gdje je zaštićena propisima o zaštiti pojedinih životinjskih vrsta (Zakon o lovstvu, NN 140/2005). ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju 1.7.2013. godine, lovostaj na ovu vrstu propisan je tijekom cijele godine.

4. ZNANSTVENA KLASIFIKACIJA

Prema sistematskoj pripadnosti divlja mačka pripada razredu sisavaca i redu zvijeri.

Carstvo: Animalia

Koljeno: Chordata

Razred: Mammalia

Red: Carnivora

Porodica: Felidae

Rod: *Felis*

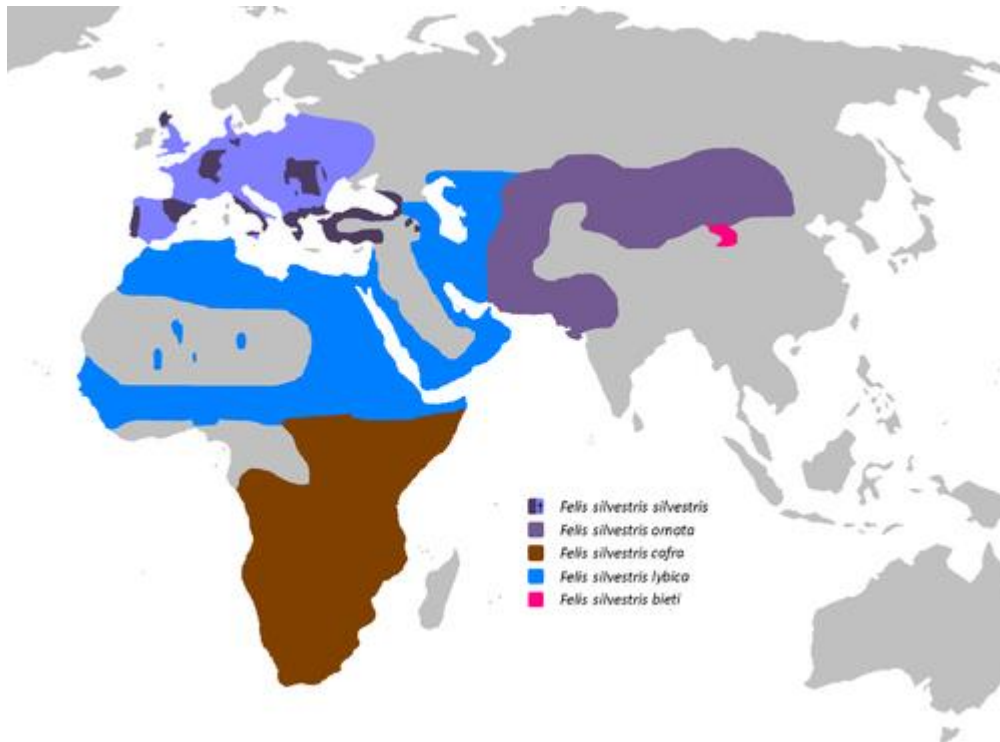
Vrsta: *Felis silvestris*

Rod *Felis* danas broji pet živućih vrsta (izvor: <https://hr.wikipedia.org/wiki/Felis>):

1. *F. silvestris* (Schreber, 1777) - divlja ili šumska mačka
2. *F. catus* (Linneus, 1758) - domaća mačka
3. *F. chaus* (Schreber, 1777) - tropska mačka
4. *F. nigripes* (Burchell, 1824) - crnonožna mačka
5. *F. margarita* (Loche, 1858) - pustinjska mačka

Divlja mačka (*Felis silvestris*) ima pet podvrsta rasprostranjenih u Europi, Africi i Aziji:

1. *F. silvestris silvestris* - europska divlja mačka
2. *F. silvestris cafra*-južno - afrička mačka
3. *F. silvestris bieti* - kineska planinska mačka
4. *F. silvestris lybica* - afrička divlja mačka
5. *F. silvestris ornata* - azijska divlja mačka

Slika 1. Rrasprostranjenost podvrsta divlje mačke
 (Izvor: https://www.wikiwand.com/sh/Divlja_ma%C4%8Dka)

5. OSNOVNE BIOLOŠKE I EKOLOŠKE ZNAČAJKE VRSTE

5.1. Vanjski izgled i građa tijela divlje mačke

Divlja mačka dosta je slična običnoj domaćoj mački po boji dlake te po građi tijela. Razlikuje ih krupnija i snažnija građa divlje mačke koja može težiti 10 i više kilograma. Krzno joj je neujednačeno sivo, prošarano tamnom linijom uzduž hrpta te poprečnim prugama po truhu i leđima. Na vratu i podbratku dlaka je žućkasto blijeda, dok je trbuh zagasito sivo-žute boje. Kraćeg je repa u odnosu na običnu domaću mačku, no on je lako prepoznatljiv i uočljiv po svojih osam crnih krugova. Većinom mlađe divlje mačke imaju na čelu bijelu mrlju koja se s linjanjem izgubi. Veća i zaobljenija glava sa snažnim vratom te jake noge u odnosu na običnu domaću mačku. Mužjak je veći od ženke te spolni dimorfizam nije izražen.

Slika 2. Odrasla divlja mačka (*F. silvestris*) u šumskom staništu

(Izvor: <https://ju-priroda.hr/2020/09/divlja-macka-2/>)

5.2. Osjetila

Stari su Egipćani mačke nazivali "mau" što znači vidjeti. Uspoređujući ostale sisavce s mačkama, u odnosu na veličinu tijela, mačke imaju najveće oči. Najrazvijenije osjetilo divljih mačaka je osjetilo vida. Boja očiju mijenja se sa starenjem. Imaju sposobnost razlikovanja boja. Mogu vidjeti na udaljenosti i do 35 m, a vidno polje može biti čak i do 285°. Kako bi dobro vidjela, divljoj je mački (mačkama općenito) potrebno šest puta manje svjetlosti nego čovjeku. Tako što je moguće zbog membrane tapetum lucidum u pozadini oka koja ima reflektivnu površinu zbog koje mački zasvijetle oči u mraku. Uz oči, pomoć pri snalaženju po mraku su brkovi. Služe kako bi na temelju osjeta strujanja zraka procijenile prostor oko sebe.

Divlja mačka ima dobro razvijeno osjetilo sluha pomoću kojega može čuti kretanje potencijalnog plijena, npr. miša na većim udaljenostima. Razlikuju oko 60 različitih zvukova u rasponu frekvencije od 100 do 60 000 Hz. Čuju zvukove iz svih smjerova ne okrećući glavu jer uši rotiraju za 180°.

Mirise raspoznaju osjetilnim stanicama koje se nalaze u nosu, ali i Jakobsonovim organom, kemijski osjetljivim područjem koje se nalazi u gornjem dijelu usne šupljine.

5.3. Razmnožavanje

Divlje mačke pare se jedanput godišnje od veljače do ožujka, no znaju biti i odstupanja od navedenog razdoblja (Darabuš i sur., 2012). U doba parenja i mužjaci i ženke dozivaju se prodornim i glasnim mijaukanjem. Ženke koje su spremne za parenje dozivaju mužjake, a oni suparnicima najavljuju svoju prisutnost. Uz dozivanje potencijalnog partnera, ženke spremne za parenje obilježavaju teritorij prskanjem urina po deblima stabala, stijenama itd. čime privlače mužjaka (Macdonald i Loveridge, 2010). Čin parenja odvija se po noći, kao što je slučaj i kod obične domaće mačke. Nakon samog čina parenja, mužjak i ženka kraće vrijeme ostaju vezani. Ženka mlade nosi 63-69 dana i omaci oko 4-5 mačića. Mačići su prvih 12 dana slijepi i sišu majku oko 6 tjedana. Nakon sisanja, majka mačićima počinje donositi plijen na kojemu se uče kako loviti. Brigu o leglu vodi samo ženka. Mladi su spolno zreli s 9-10 mjeseci, što znači da će već sljedeće proljeće imati svoj pomladak (Andrašić, 1984).

Slika 3. Potomci divlje mačke (mačići) u šumskom staništu

(Izvor: <https://www.pet-point.net/divlje-zivotinje/divlja-macka-felis-silvestris-zasticena-zivotinja/>)

5.4. Prehrana i način lova

Divlja mačka je mezopredator (predator srednje veličine) koji je aktivan noću, u sumrak te tada kreće u lov koji okončava pred zorom. Osnovna su joj hrana sitni glodavci, kao što su miševi i voluharice, ali ona lovi sve što može savladati. U plijen još spada zec, poljska i šumska koka, kuna zlatica i kuna bjelica, mala i velika lasica, tvor pa čak i srna. Plahe je naravi, živi skrovito te ju je zbog toga teško pronaći u blizini ljudskih naselja.

Lovi prikradanjem i zaskokom ili dočekom i zaskokom plijena na njegovim premetima, stazama ili uz nastambe. U lovu se ponajviše služi vidom i sluhom. Divlja mačka leži i vreba plijen polako mu se približavajući. Tijekom lova u blizini vodenih površina plijen vreba sa stabala istovremeno viseći sa njih. Divlja mačka sitni plijen ubija pandžama, no kada je u pitanju veći plijen tehnika je drugačija. Divlja mačka mora skočiti na leđa svojega plijena kako bi pregrizla karotidu vrata i usmrtila plijen (izvor: <https://en.wikipedia.org/wiki/Wildcat>:).

5.5. Stanište

Kao i ris, divlja je mačka aktivna noću, dok danju bira skrovišta za dnevno odmaranje. Često se nalazi na tlu ispod nekog prirodnog pokrova, npr. žilišta većeg stabla. U svojim se skrovištima i nastambama skriva tijekom vremenskih nepogoda gdje može boraviti duže vrijeme, a zimi i do nekoliko dana.

Starije visoke šume najpogodnije su stanište za divlju mačku. Nalazimo ju u bjelogoričnim šumama po čemu se razlikuje od ostalih podvrsta divlje mačke koje nalazimo u stepama. Najčešće ju nalazimo u gorskim i planinskim područjima, mediteranskoj makiji (Ragni, 1981), u obalnim, poplavnim šumama velikih rijeka kao i u nekim priobalnim područjima (Scott i sur., 1992). Zimzelene šume za divlju se mačku smatraju marginalnim staništem zbog nedostatka resursa za prehranu i skloništa. Sječom šuma dolazi do gubitka potencijalnih skloništa za divlju mačku, pogotovo u vidu uklanjanja suhih stabala. Divlja mačka smatra se krovnom vrstom (umbrella species) zbog odabira staništa i velikog životnog prostora. Od zaštite staništa divlje mačke s ciljem očuvanja potencijalnih skloništa može profitirati ris i ostale vrste iz porodice Mustelidae (Jerosch i sur., 2010).

Slika 4. Divlja mačka u svom prirodnom okruženju; NP Krka

(Izvor: <http://www.np-krka.hr/clanci/divlja-macka/709/hr.html>)

5.6. Bolesti i prirodni neprijatelji

Divlja mačka sklona je obolijevanju od bjesnoće i šuge, najviše zbog toga što ulazi u lisičje jame. Zbog male brojnosti divlje mačke bjesnoća nema pretjerano velik značaj u odnosu na lisicu. Šuga je parazitska bolest uzrokovana grinjama iz skupine šugaraca. Karakterizira ju intenzivan svrbež i gubitak dlake na zahvaćenom području. Izazvana je grinjom *Notoedres cati*, poznata još i kao mačja krasta. Životni ciklus grinje vezan je za mačku kao nosioca. Česta je pojava ektoparazita u koži i krznu, kao što su krpelji u buhe. Isto tako, utvrđeno je da neke od jedinki obolijevaju od mačje gripe i Feline leukemije (FeLV; retrovirus) (McOrist, 1992).

Njen prirodni neprijatelj je ris. Svojom krupnijom građom i jačom muskulaturom ris je sposoban brzo i lako savladati divlju mačku. Izuzev risa, u prirodne neprijatelje ubrajaju se još: lisica, sokol, vuk, orao te pas. Prilikom sukoba sa lisicom ili psom, u slučaju nemogućnosti bijega, divlja im se mačka suprotstavlja i predstavlja dostojnog protivnika.

6. RASPROSTRANJENOST

6.1. Rasprostranjenost divlje mačke u Republici Hrvatskoj

Na prostoru Republike Hrvatske divlju mačku nalazimo posvuda, gotovo na svim staništima bez obzira na nadmorsku visinu. Ne nalazimo ju na jadranskim otocima. Prisutna je u gorskim i planinskim područjima, mediteranskoj makiji (Ragni, 1981). Možemo ju naći i u obalnim, poplavnim šumama velikih rijeka kao i u priobalnim područjima (Scott i sur., 1992). S najvećim prirodnim neprijateljem, risom, dolazi do preklapanja areala u području Like, Gorskog kotara (veća zastupljenost risa u odnosu na divlju mačku) te na potezu hrvatsko-slovenske granice na sjeverozapadu granice do Bosne i Hercegovine na jugoistoku (Sindičić, 2011). Divlju mačku još nalazimo na području sjevernog Velebita, Nacionalnog parka Plitvička jezera te Nacionalnog parka Krka (slika 4.).

Odabir staništa divlje mačke povezan je s brojnošću plijena. Europski kunić (*Oryctolagus cuniculus*) je glavni izvor hrane za divlju mačku u jugozapadnim mediteranskim područjima. Ulaskom prema unutrašnjosti, glavni izvor hrane postaju glodavci.

Najveća rasprostranjenost divlje mačke jesu nenaseljena mjesta, daleko od ljudskog utjecaja. Sjeverni Velebit te Nacionalni park Plitvička jezera mjesta su gdje je brojnost divlje mačke velika. Otvoreno stanište, šume i šikare koje služe kao sklonište, odsutnost ljudi te velik izbor hrane omogućuju ove lokalitete pogodnim za život divlje mačke.

6.2. Rasprostranjenost divlje mačke u svijetu

Divlju mačku nalazimo u Africi, zapadnoj Aziji te Europi. U Africi se nalazi afrička divlja mačka (*F. silvestris lybica*). Danas je utvrđeno i poznato 9 podvrsta afričke divlje mačke koje nalazimo u području sjeverno od Sahare, istočnoafričkim savanama, južnoj Africi pa čak i na području talijanskih otoka Sicilije i Sardinije. U Aziji se nalaze azijska divlja mačka (*F. silvestris ornata*) i kineska planinska mačka (*F. silvestris bieti*). Azijska divlja mačka nastanjuje područja Bliskog Istoka, zapadne Indije, sjeverozapadne Kine i Mongolije. Granica europske i azijske divlje mačke je Kavkaz. Kinesku planinsku mačku, kako joj i ime govori, nalazimo na brdovitom i planinskom dijelu Kine i okolice. Europska divlja mačka (*F. silvestris silvestris*) nastanjuje područje Europe i Turske. Naseljava područja Rusije, Portugala i Škotske (Lecis i sur., 2006; Apostolico i sur., 2015). Europsku divlju mačku ne nalazimo na području sjeverne Europe (izuzev Škotske), velikog dijela Njemačke, dijela Francuske, skoro cijele sjeverne Italije, Austrije, gotovo cijele Češke, Rumunjske i Poljske (Lozano i Malo, 2012). Preostale populacije divlje mačke žive u 8 područja i čine populacije: Pirinejskog poluotoka, središnje Europe, Apeninskog poluotoka sa Sicilijom, Škotske, istočne Europe, Kavkaza i Turske te južne Rumunjske s Bugarskom i Grčkom.

7. UGROŽENOST I MJERE ZAŠTITE

Proteklih desetljeća uništeni su prirodni krajolici zbog čega dolazi do smanjene količine kvalitetnih staništa. Divlju mačku najviše ugrožavaju hibridizacija, gubitak i fragmentacija staništa. Zamjena listopadnih šuma pošumljenim četinjačama i uništavanje poplavnih šuma diljem Europe negativno utječu na brojnost populacije divlje mačke. Izgradnja infrastrukture (autoceste, brane, tračnice) i urbanizacija te homogenizacija krajobraza (uklanjanje prirodne vegetacije zbog kultivacije) uništavaju staništa pogodna za divlju mačku (Lozano i Malo, 2012). Ugroženost divlje mačke povećava i hibridizacija s domaćom mačkom. Hibridizacija je miješanje jedinki genetski udaljenih populacija (vrsta, podvrsta) koja može dovesti do izumiranja roditeljskih populacija ako su hibridi prve populacije fertilni i križaju se s roditeljskom populacijom (Lozano i Malo, 2012). Smanjenje populacije divlje mačke uzrokuju: trovanje i sekundarno trovanje kod kontrole vrsta nepoželjnih u intenzivnoj poljoprivredi (posredno djeluje na divlju mačku kroz smanjenje dostupnosti hrane (Lozano i Malo, 2012)), smrtnost na cestama, širenje bolesti i kompetitorske vrste.

Divlja je mačka strogo zaštićena vrsta uključena u Annex IV Europske direktive o staništima (92/43CEE), Annex II Bernske konvencije i CITES (Kitchener i sur., 2005; Oliviera i sur., 2006; Velli i sur., 2015). Do 1.7.2013. god. divlja se mačka nalazila na popisu divljači Republike Hrvatske, ali ulaskom u Europsku uniju temeljem Pravilnika o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN 144/2013), postaje strogo zaštićena vrsta i od tada je lov na divlju mačku zabranjen (Sindičić, 2014). Lovostaj za divlju mačku traje cijele godine. Upitnik za praćenje divlje mačke na području Republike Hrvatske jedna je od mjera zaštite ove vrste. Isto tako, radi utvrđivanja brojnosti i poduzimanja mjera zaštite koriste se kamere i fotozamke. Kamere se postavljaju na postojeće strukture u okolišu. Fotozamke se koriste za istraživanje i kontrolu ekoloških i populacijskih parametara, kao što su: korištenje staništa, prisutnost, rasprostranjenost, bogatstvo, raznolikost vrste itd. Uvidom u snimljene sadržaje dobije se stvarna slika populacije divlje mačke nakon čega se poduzimaju mjere zaštite.

Upitnik			
Divlja mačka (<i>Felis silvestris</i>)			
Županija			
Naziv i broj lovišta			
Ovlaštenik prava lova			
Divlja mačka u lovištu	stalno prisutna		
	povremeno prisutna		
	nije prisutna		
Procjena brojnog stanja	broj		
Posljednjih godina brojnost	porastu		
	stagnira		
	opada		
Je li u prošlosti bilo odstrjela	da (broj/godini)		
	ne		
Je li u prošlosti bilo evidentiranih stradavanja	da		
	ne		
Prema vanjskom izgledu divlje mačke u lovištu većim dijelom odgovaraju	divljoj formi		
	križancima		
Ima li u lovištu domaćih mačaka	da		
	ne		
Što je prema Vašem mišljenju glavni problem vezan uz divlju mačku			
	promjene u staništu		
	utjecaj ostalih vrsta		
	uznemiravanje		
	nezainteresiranost lovaca za ovu vrstu		
	nedostatak prirodne hrane		
	ostalo		
Kontakt			
Ime i prezime:	mob:	email:	

Slika 5. Upitnik o praćenju divlje mačke na području Republike Hrvatske

(Izvor: [file:///C:/Downloads/marevic_dino_pfos_2014_zavrs_sveuc%20\(.pdf](file:///C:/Downloads/marevic_dino_pfos_2014_zavrs_sveuc%20(.pdf))

8. ZAKLJUČAK

Divlja mačka (*F. silvestris*) autohtona je sitna dlakava divljač hrvatskih staništa. Sistematski pripada u razred sisavaca (Mammalia) i u red zvijeri (Carnivora). Danas je poznato i opisano 5 živućih vrsta roda *Felis* te 5 podvrsta divlje mačke raširenih u Europi, Africi i zapadnoj Aziji. Divlja je mačka dosta slična običnoj domaćoj mački.

Prepoznatljiva po kratkom repu s 8 crnih krugova, snažnije je građe i veće glave u odnosu na običnu domaću mačku. Mužjak je veći od ženke i spolni dimorfizam nije izražen. Razvijenih je osjetila vida i sluha kojima se koristi pri lovu. Pomoću očne membrane tapetum lucidum u pozadini oka sposobna je snalaziti se po mraku pri čemu joj oči zasvijetle. Živi samotno, okupljaju se samo za vrijeme parenja. Ženka privlači mužjaka prskanjem urina po stablima i stijenama te prodornim mijaukanjem. Divlja mačka spada u mezopredatore. Hrani se kunama, kokama, zečevima, tvorovima. Izbor hrane ovisi u kakvim se stanišnim uvjetima nalazi.

U Republici Hrvatskoj odgovara joj većina staništa i stanišnih uvjeta, neovisno o nadmorskoj visini. Ne nalazimo ju na otocima. U svijetu i Europi divlju mačku nalazimo u Africi, Kini, zapadnoj Aziji, Turskoj. U Europi obitava na području Škotske, Sicilije, Sardinije, istočne Europe i Rusije.

Utjecajem čovjeka, urbanizacijom, izgradnjom infrastrukture te deforestacijom divlje mačke gube svoje stanište i prirodne uvjete za život. Na brojnost divlje mačke negativno utječe i hibridizacija. Prisutnost krovnih vrsta poput divlje mačke upućuje na visoku kvalitetu i očuvanost staništa. Poboljšanjem mjera praćenja vrste kao i učestalim promatranjem možemo poboljšati kvalitetu i brojnost populacije divlje mačke, kako u svijetu, tako i u Republici Hrvatskoj.

9. POPIS LITERATURE

1. Andrašić, D. (1984): Zoologija divljači i lovna tehnologija. Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
2. Anonimus (2005): Zakon o lovstvu. Narodne novine broj 140.
3. Anonimus (2013): Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama. Narodne novine broj 144
4. Apostolico F., Vercillo F., La Porta G., Ragni B. 2015. Long-term changes in diet and trophic niche of European wildcat (*Felis silvestris silvestris*) in Italy. Mammal Research **16**, 109-119.
5. Car H. (2012): 9 mačjih života; [file:///C:/Users/Katarina/Downloads/9_Car%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Katarina/Downloads/9_Car%20(1).pdf)
6. Darabuš S., Jakelić I.-Z., Kovač D. (2012). Mačke (Felis). U: Osnove lovstva (Lekić M., Ur.), Hrvatski lovački savez, Zagreb.137-139
7. Jerosch S., Götz M., Klar N., Roth M. (2010). Characteristics of diurnal resting sites of the endangered European wildcat (*Felis silvestris silvestris*): Implications for its conservation. Journal for Nature Conservation. 18: 45–54
8. Kitchener A.C., Yamaguchi N., Ward J.M., Macdonald D.W. 2005. A diagnosis for the Scottish wildcat (*Felis silvestris*): a tool for conservation action for a critically-endangered felid. Animal Conservation 8, 223-237.
9. Lecis R., Pierpaoli Z., Biro S., Szemethy L., Ragni B., Vercillo F., Randi E. 2006. Bayesian analyses of admixture in wild and domestic cats (*Felis silvestris*) using linked microsatellite loci. Molecular Ecology 15, 119-131.
10. Lozano M., Malo A., 2012. Conservation of the European wildcat (*Felis silvestris*) in mediterranean environments: A reassessment of current threats. Mediterranean Ecosystems: Dynamics, Management and Conservation. New York , Nova Science. Publishers Inc., str. 131.
11. Macdonald D.W., Loveridge A.J. 2010. Biology and Conservation of wild felids. Oxford university press, Oxford. 739 str.
12. McOrist I, R Boid, T W Jones, N Easterbee, A L Hubbard, O Jarrett Some viral and protozool diseases in the European wildcat (*Felis silvestris*)
13. Olivera R., Godinho R., Randi E., Ferrand N., Alves P.C. 2006. Molecular analysis of hybridisation between wild and domestic cats (*Felis silvestris*) in Portugal: implications for conservation. Conservation Genetics 9, 1-11.
14. Ragni B. (1981). Gatto selvatico, *Felis silvestris* Schreber, 1777. U: Distribuzione biologia di 22 specie di Mammiferi in Italia (Pavan M., Ur.),. Consiglio Nazionale delle Ricerche,AQ/1/142-164, Roma, 105-113.
15. . Scott R., Easterbee N., Jefferies D. (1992). A radiotracking study of wild cats in western Scotland. U: Seminaire sur la biologie et la conservation du chat sauvage (*Felis silvestris*), Nancy, France, 23–25 September 1992. Council of Europe, Strasbourg, 90-93.
16. Sindičić M., Štrbenac A., Oković P., Huber Đ., Kusak J., Gomerčić T., Slijepčević V., Vukšić I., Majić-Skrbinšek A., Štahan T. 2010. Plan upravljanja risom u

Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2010.-2015. Ministarstvo kulture, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb. 80 str.

17. Sindičić M., 2011: Genetska raznolikost populacije risa (*Lynx lynx*) iz Hrvatske. Doktorski rad. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb, Hrvatska
18. Velli E., Bologna M.A., Silvia C., Ragni B., Randi E. 2015. Non-invasive monitoring of the European wildcat (*Felis silvestris silvestris* Schreber, 1777): comparative analysis of three different monitoring techniques and evaluation of their integration. *European Journal of Wildlife Research*. 61, 657-668.
19. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31992L0043>
20. <https://hr.wikipedia.org/wiki/Felis>
21. <https://en.wikipedia.org/wiki/Wildcat>